

Komentarz ekonomiczny

Wniosek o Trybunał Stanu dla prezesa NBP

Piotr Bielski, tel. 691 393 119, piotr.bielski@santander.pl

Postowie Platformy Obywatelskiej złożyli w Sejmie wniosek o postawienie prezesa NBP Adama Glapińskiego przed Trybunałem Stanu. Pierwszym etapem postępowania będzie zbadanie sprawy przez sejmową Komisję Odpowiedzialności Konstytucyjnej, co wg posta KO Janusza Cichonia może potrwać od 6 do 12 miesięcy. Kolejnym krokiem będzie albo wniosek o pociągnięcie prezesa NBP do odpowiedzialności konstytucyjnej (który musi zostać zatwierdzony przez Sejm bezwzględną większością głosów), albo umorzenie sprawy. Pierwsza opcja zamyka drogę do ścigania tych samych zarzutów w postępowaniu karnym, druga nie. Prezes NBP nie może zostać odwołany ze stanowiska przed skazaniem prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione przestępstwo lub orzeczeniem Trybunału Stanu zakazującym mu zajmowania stanowisk kierowniczych (w obu przypadkach wyroki mogą być kwestią kilku lat), chyba że sam ustąpi wcześniej (co wykluczył w ostatnim wywiadzie dla FT). Potencjalnie może on jednak zostać zawieszony w czynnościach po przekazaniu sprawy przez Sejm do Trybunału Stanu, choć istnieją różne interpretacje prawne w tym zakresie. W takim przypadku jego obowiązki przejąłaby pierwsza wiceprezes Marta Kightley, choć nie jest do końca jasne, czy dotyczy to również roli przewodniczącego i członka RPP.

Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami, postowie Platformy Obywatelskiej złożyli w Sejmie wniosek o postawienie prezesa NBP Adama Glapińskiego przed Trybunałem Stanu. Wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej został złożony na ręce Marszałka Sejmu, a podpisało się pod nim 191 postów (wymagane minimum to 115 podpisów).

Poniżej nasze krótkie podsumowanie kluczowych faktów związanych z dalszym postępowaniem w tej sprawie i kolejnych możliwych kroków w procedurze prawnej:

Marszałek Sejmu musi ocenić, czy wniosek spełnia kryteria formalne, a jeśli tak, przekazuje sprawę do sejmowej Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej, która rozpocznie postępowanie.

[Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej](#) ma bardzo szerokie uprawnienia dotyczące prowadzonego dochodzenia, może przesłuchiwać świadków (którzy są zobowiązani do stawienia i składania zeznań), analizować dokumenty, zwracać się o informacje do instytucji państwowych, zwracać się o wsparcie w śledztwie do Prokuratora Generalnego lub Najwyższej Izby Kontroli (NIK).

Dochodzenie komisji jest prowadzone za zamkniętymi drzwiami, więc nie będzie transmitowane przez media.

Szef Komisji niezwłocznie powiadamia osobę objętą wnioskiem o złożonych zarzutach, informując ją o **prawie do złożenia pisemnych wyjaśnień w terminie 30 dni**.

Nie ma formalnych ograniczeń czasowych na prowadzenie śledztwa przez Komisję. Poseł KO Janusz Cichoń, który wg mediów pracował nad wnioskiem, sugerował w wywiadzie dla Bloomberg, że **dochodzenie może potrwać od 6 do 12 miesięcy** i "będzie to trudny proces". Nie należy więc spodziewać się szybkich rezultatów.

Dochodzenie prowadzone przez Komisję nie usuwa ani nie zawieszają Adama Glapińskiego w pełnieniu funkcji. Poseł Cichoń zasugerował, że "najlepszym rozwiązaniem (...) może być dymisja Glapińskiego przed zakończeniem śledztwa", jednak zarówno Adam Glapiński, jak i Marta Kightley, pierwsza zastępczyni prezesa NBP, w ostatnich wywiadach zdecydowanie zasugerowali, że prezes nie zamierza ustąpić po rozpoczęciu śledztwa, ponieważ byłoby to przyznaniem się do winy.

Po zakończeniu śledztwa **Komisja przedstawia Sejmowi sprawozdanie wraz z wnioskiem o pociągnięcie do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu lub o umorzenie postępowania w sprawie.**

Departament Analiz Ekonomicznych:

a.l. Jana Pawła II 17, 00-854 Warszawa
email: ekonomia@santander.pl
www: santander.pl/serwis-ekonomiczny
Piotr Bielski 691 393 119
Bartosz Białas 517 881 807
Cezary Chrapek, CFA 887 842 480
Marcin Luziński 510 027 662
Grzegorz Ogonek 609 224 857

Wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej musi zostać przyjęty przez Sejm (bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów), aby sprawa trafiła do Trybunału Stanu. Wówczas postępowanie przed Trybunałem Stanu rozpoczyna się od nowa i może trwać potencjalnie bardzo długo, nawet kilka lat. Gdy sprawa trafi do Trybunału Stanu, zamyka to drogę do postępowania karnego w sprawie tych samych zarzutów. Jeśli jednak parlament umorzy postępowanie w sprawie odpowiedzialności konstytucyjnej, dochodzenie karne może być wszczęte lub kontynuowane.

Zgodnie z ustawą, „**uchwała Sejmu o pociągnięciu do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu powoduje zawieszenie w czynnościach osoby, której dotyczy**”. Część prawników twierdzi jednak, że zawieszenie w czynnościach nie może dotyczyć prezesa NBP, więc sytuacja nie jest do końca jasna. Jeżeli dojdziemy do tego etapu, potencjalnie może dojść do ostrego sporu w tym temacie pomiędzy bankiem centralnym a koalicją rządzącą.

Jeśli prezes NBP zostanie skutecznie zawieszony w czynnościach, jego obowiązki powinna przejąć pierwsza zastępczyni prezesa, Marta Kightley. **Nie jest jednak do końca jasne, czy dotyczy to również funkcji przewodniczącego RPP i jej członka oraz czy pierwsza wiceprezes mogłaby w tej sytuacji dysponować prawem głosu prezesa NBP w Radzie.** Kwestia ta była już przedmiotem sporu prawnego w 2010 r., po tym jak w katastrofie lotniczej zginął prezes NBP Stawomir Skrzypek. Wówczas RPP zdecydowała, że pierwszy zastępca prezesa Piotr Wiesiołek przejął pełne kompetencje szefa NBP, w tym prawo głosu na posiedzeniach Rady. Niektórzy prawnicy kwestionowali jednak takie podejście. Opinie prawne nt. tego, jakie rozwiązanie jest właściwe w przypadku zawieszenia w czynnościach prezesa NBP, a nie wygaśnięcia jego kadencji, mogą być jeszcze bardziej niejednoznaczne.

Prezes NBP może zostać odwołany przez Sejm na wniosek Prezydenta RP, gdy:

(1) nie wypełnia on swych obowiązków na skutek długotrwałej choroby;

(2) został skazany prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione przestępstwo;

(2a) złożył on niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu;

(3) Trybunał Stanu orzekł wobec niego zakaz zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwowych.

Warto zauważyć, że we wszystkich tych przypadkach do skutecznego odwołania wymagany jest wniosek Prezydenta RP. Również nowy prezes NBP jest powoływany przez Sejm na wniosek Prezydenta RP.

Zanim (jeśli) dojdzie do prawomocnego skazania może minąć nawet kilka lat, niezależnie od tego, czy będzie to scenariusz postępowania karnego (2), czy dochodzenia odpowiedzialności konstytucyjnej (3).

Kadencja prezesa NBP Adama Glapińskiego upływa w maju 2028 r.

Niniejsza publikacja przygotowana przez Santander Bank Polska S.A. ma charakter wyłącznie informacyjny i nie stanowi oferty ani rekomendacji do zawarcia transakcji kupna lub sprzedaży jakiegokolwiek instrumentu finansowego. Informacje przedstawione w niniejszej publikacji nie mają charakteru porad inwestycyjnych ani doradztwa. Podjęto wszelkie możliwe starania w celu zapewnienia, że informacje zawarte w tej publikacji nie są nieprawdziwe i nie wprowadzają w błąd, jednakże Bank nie gwarantuje dokładności i kompletności tych informacji oraz nie ponosi odpowiedzialności za wykorzystywanie tych informacji oraz straty, które mogły w konsekwencji tego wyniknąć. Prognozy ani dane odnoszące się do przeszłości nie stanowią gwarancji przyszłych cen instrumentów finansowych lub wyników finansowych. Santander Bank Polska S.A. jego spółki zależne oraz którykolwiek z jego lub ich pracowników mogą być zainteresowani którąkolwiek z transakcji, papierów wartościowych i towarów wymienionych w tej publikacji. Santander Bank Polska S.A. lub jego spółki zależne mogą świadczyć usługi dla lub zabiegać o transakcje z którąkolwiek spółką wymienioną w tej publikacji. Niniejsza publikacja nie jest przeznaczona do użytku prywatnych inwestorów. Klienci powinni kontaktować się z analitykami Banku oraz przeprowadzać transakcje poprzez jednostki Santander Bank Polska S.A. w jurysdykcjach swoich krajów, chyba że istniejące prawo zezwala inaczej. W przypadku tej publikacji zastrzeżone jest prawo autorskie oraz obowiązuje ochrona praw do baz danych.

W sprawie dodatkowych informacji, dostępnych na życzenie, prosimy kontaktować się z: Santander Bank Polska S.A., Pion Zarządzania Finansami, Departament Analiz Ekonomicznych, al. Jana Pawła II 17, 00-854 Warszawa, Polska, telefon 22 534 1887, e-mail: ekonomia@santander.pl, www.santander.pl